
Château de Madrid

Autor:

Data de publicació: 06-01-2026

El Château de Madrid, primerament anomenat Château de Boulogne, és una residència reial construïda al Bois de Boulogne. Construït a partir de 1528[1] per ordre del rei de França Francesc I i completada per al seu fill Enric II, va ser completament enderrocada a finals del segle XVIII. Estava situat a l'actual municipi de Neuilly-sur-Seine, a la cantonada del Boulevard du Commandant-Charcot i el Boulevard Richard-Wallace, que avui correspon a la Porte de Madrid, mentre que els jardins s'estenien fins al carrer du Bois-de-Boulogne

Château de Madrid

El castell de Madrid cap al 1722.

Nom local

Château de Boulogne, Château de Ceràmique

Període o estil

Renaixement francès

Tipus

Castell

Arquitecte

Girolamo della Robbia, Pierre Gadier, Gatien François, Philibert Delorme

Destí inicial

Habitatge

Informació de contacte

48° 52′ 27″ Nord, 2° 15′ 18″ Est

País

França

Regió

Île-de-France

Departament
Hauts-de-Seine

Comú
Neuilly-sur-Seine

Geolocalització al mapa: França

(Vegeu la ubicació del mapa: França)
(Vegeu la ubicació al mapa: Hauts-de-Seine)

Edita

El Château de Madrid, primerament anomenat Château de Boulogne, és una residència reial construïda al Bois de Boulogne. Construït a partir de 1528[1] per ordre del rei de França Francesc I i completada per al seu fill Enric II, va ser completament enderrocada a finals del segle XVIII. Estava situat a l'actual municipi de Neuilly-sur-Seine, a la cantonada del Boulevard du Commandant-Charcot i el Boulevard Richard-Wallace, que avui correspon a la Porte de Madrid, mentre que els jardins s'estenien fins al carrer du Bois-de-Boulogne[2].

Història del rètol de París,
"Porte Maillot".

Continguts

L'obra va ser dirigida pel florentí Girolamo della Robbia i pels tourangeaux Pierre Gadier i Gatien François (fill de Bastien i nét de Guillaume Regnault). Es creu que Francesc I va participar personalment en la concepció d'aquesta gran obra mestra del Renaixement francès. A partir de 1548, l'arquitecte Philibert Delorme va dirigir l'obra. Va ser substituït pel Primaticcio el 1559, que recorda della Robbia. Es considera que l'obra es va completar entre 1568 i 1570[Nota 1].

El castell de Madrid, en honor a Androuet du Cerceau.

Sovint s'ha informat que el castell es va inspirar en l'Alcàzar Reial de Madrid (Espanya), d'aquí el seu nom. Si els dos edificis tenien en comú que estaven construïts a la vora d'un bosc prop d'una gran ciutat, i que tenien un edifici central allargat, flanquejat per grans pavellons cúbics i envoltat de llotges de dues plantes, la reconstrucció del palau de Madrid per Carles V (1537) va ser posterior a la del castell del Bois de Boulogne el que fa que la hipòtesi sigui poc plausible.

Façana del Castell de Madrid al Bois de Boulogne.

El nom Madrid, però, podria tenir un altre origen, tal com va informar, entre d'altres, l'historiador Sauval. El rei Francesc I es va escapar discretament al Château de Boulogne, construït just després de tornar de la captivitat a Madrid després de la derrota de Pavia, i els cortesans van agafar l'hàbit, amb burla, de dir, quan ja no veien el sobirà, que era a Madrid[3]. La seva decoració de rajoles esmaltades, a l'estil dels azulejos espanyols, també afavoreix aquest nom. A poc a poc, el Château de Boulogne va prendre el nom de Madrid, com indica Androuet du Cerceau a les seves elevacions: Boulongne dit Madril.

La disposició del pla provenia de la vil·la de Boffalora, construïda prop de Busseto a Itàlia, per l'entorn de Cristoforo Solari a principis del segle XVI. Aquest biaix general es combina amb influències italianes, amb la disposició en forma d'H de la part central, i influències franceses, amb el disseny dels pavellons amb torres i la disposició interior, que s'inspira en els exemples de Chenonceau i Chambord, posteriorment adoptats per La Muette i Chateau.

El Castell de Madrid. Gravat de Jacques Rigaud.

La fama del castell es devia, en particular, a la rica decoració de la terracota vidriada[4] (Terracota invetriata) en baix relleu amb què Girolamo della Robbia havia cobert gairebé totes les façanes[5], i la sumptuositat de la decoració interior. Per aquest motiu, també se l'anomenava el Castell de la Ceràmica.

El castell va ser una de les residències parisenques preferides per Carles IX i Caterina de Mèdici. Va ser al centre dels esdeveniments polítics que van precedir la massacre del dia de Sant Bartomeu a l'estiu de 1572. Abandonada per Enric III, va ser habitada per Marguerite de Valois des del seu retorn a favor poc abans de tornar a París a l'agost de 1605[6]. Lluís XIII encara freqüentava una mica aquesta residència reial, especialment a la dècada de 1610[7].

Lluís XIV no va venir. Tan bon punt Versalles es va acabar, el Palau de Madrid ja no tenia història política. Per cartes patentes de Lluís XIV, Jean Hindret va establir la primera fàbrica de mitges de seda a França el 1656[8]. Tenia 79 companys el 1672. El castell es va utilitzar com a allotjament per a Fleuriau d'Armenonville, capità de la guàrdia de La Muette i de les caceres del Bois de Boulogne, futur guardià dels Segells sota la Regència. L'any 1657, el castell ja estava en molt mal estat, "exposat a l'insult del temps, el vent i la pluja ho espatllaven tot i ho feien caure". El 1666, la fàbrica de mitges de seda va revifar aquesta gran ruïna, però durant un temps massa curt[9]. El monopoli no va ser respectat, amb la creació d'altres fàbriques de mitja de seda a Lió i Orange el 1662, i després a Nîmes, Montauban i Chambéry. Totes aquestes fàbriques van trobar dificultats a causa de la manca de treballadors qualificats i les guerres de Lluís XIV[10].

La vigília de la Revolució, el castell va caure en ruïnes. El 1787, un decret del Consell del Rei signat per Lluís XVI va ordenar que fos venut per a enderroc, juntament amb diverses altres propietats, incloent-hi el Château de la Muette, el Château de Vincennes i el Château de Blois. El castell de Madrid va ser venut el 27 de març de 1792 a una empresa de contractistes de demolicions que el van pagar en assignats. Leroy, el comprador, va vendre la fusteria, el plom i la terracota de Della Robbia però no va poder tallar-los. Després va abandonar el negoci i, el 27 de juliol de 1792, el va tornar a posar a la venda per 34.000 lliures i, juntament amb els edificis annexos, per 42.400 lliures. No va trobar cap comprador[11].

Durant la Restauració, la finca es va subdividir i el castell va anar desapareixent gradualment. En el seu lloc, es va construir una clínica, que va fer fallida, després un haras i un restaurant[12]. Aquest últim està construït sobre les

dependències de l'antic castell per a l'entreteniment dels caminants al bosc. Restaurat durant el regnat de Napoleó III, va ser substituït el 1909 per un edifici d'estil neorrenacentista que allotjava un hotel-restaurant, convertit en habitatge als anys cinquanta[13].

Actualment, tot el que queda del castell de Madrid és un capitel de pedra exposat al castell d'Écouen i tres fragments de la decoració ceràmica vidriada (blanca, porpra i verda) de Della Robbia conservats a les reserves del Musée Carnavalet[14] i el Museu Nacional de Ceràmica de Sèvres.

Detalls interiors del Castell de Madrid

Bibliografia

- Fernand Bournon: Villiers-la-Garenne i Neuilly, les Ternes, el castell de Madrid, la Porte Maillot, Bagatelle, Sablonville, Sainte-James [arxiu]
- Léon Emmanuel S.J. Laborde, Le château du Bois de Boulogne, dit Château de Madrid, chez Dumoulin, París, 1855 (ed.), Bertrand Gille: Histoire des techniques, Gallimard, col. "La Pléiade", París, 1978 (ISBN 978-2-07-010881-7)
- Monique Châtenet, Le château de Madrid au bois de Boulogne, Éditions A & J Picard, Collection De Architectura, París, 1987 (ISBN 2-7084-0336-2)
- Monique Chatenet, Florian Meunier i Alain Prévot, El castell de ceràmica de Francesc I, La terracota esmaltada de Girolamo della Robbia al castell de Madrid (Bois de Boulogne), Butlletí Arqueològic núm. 36, París, CTHS, 2012, (ISBN 978-2-7355-0769-6)
- Alberto Faliva, Giuseppe Dattaro i el petit palau de Marmiolo, Francesco Dattaro i el castell de Madrid: estudi de les relacions franco-italianes cap al 1530-1550., tesi CESR Tours, 2004
- Alberto Faliva, Francesco i Giuseppe Dattaro. La palazzina del Bosco e altre opere, Cremona, 2003
- Alberto Faliva, Alain Erlande-Brandenburg, Robert J. Knecht, Richard Ingersoll, Aurora Scotti Tosini, David Ekserdjian, Renaissance franco-italià. Serlio, Du Cerceau et les Dattaro, Cremona, 2005
- Alberto Faliva, Sebastiano Serlio i l'Ordine Composito dei Romani Antichi, Bollettino Ingegneri, Florència, número 12, 2006
- Alberto Faliva, Jacopo Sansovino i altres dodici casi. Un altre medioevo (questa volta rinascimentale), Bollettino Ingegneri, Firenze, número 11, 2007
- Henri Corbel, Petite histoire de Neuilly-sur-Seine, París, Le Livre d'histoire, col. "Monographies des villes et villages de France", 2000, 216 p. (ISBN 2-84435-133-6)

Notes

Henri Corbel, Petite histoire de Neuilly-sur-Seine, 2000, p. 29

Referències

Cartes patents del 28 de juliol de 1528

a Neuilly-sur-Seine (no s'ha de confondre amb el carrer du Bois-de-Boulogne situat a París).

René Sordes, Història de Suresnes. Des origines à 1945, publicat amb la Société historique de Suresnes, amb l'ajuda de la ciutat de Suresnes, 1965, p. 107.

Especialitat Della Robbia

Trenta fragments de ceràmica es conserven al Musée Carnavalet i tres a Sèvres, al Musée national de Céramique [1] [arxiu]

Jean-Pierre Babelon, Henri IV, París, Fayard, 1982, p. 873

Charles de Baschi, marquès d'Aubenay, Itinéraire royal depuis et compris Louis VII jusqu'à Louis XIV inclusment, París, Hersant, 1759, 1 vol. (Disponible a Google Books)

Bertrand Gille, Història de les tècniques

Correspondance administr. de Louis XIV, t. III, p. 788.

Anne-Marie Piuz i Liliane Mottu-Weber, L'economia de Ginebra, des de la Reforma fins al final de l'Antic Règim: XVIe – XVIIIe Segles, Geneva, Georg / Société d'histoire et d'archéologie de Genève, 1990, 668 p. (ISBN 2-8257-0422-9, llegit en línia [arxiu]), p. 450 .

Jean Corday, Affiches révolutionnaires, al Bibliophile, tercer any, no 1, 1933, p. 40

De Laborde, Le château du Bois de Boulogne, dit château de Madrid, París, 1855, citat per Jean Corday, op. cit., pp. 40-41.

"Castell de Madrid, 1919" [arxiu], vergue.com, 20 d'octubre de 2013, actualitzat el 18 d'octubre de 2014.

El catàleg complet dels fragments conservats del castell de Madrid, així com la llista exhaustiva de les seves representacions, es va publicar el 2012 en relació amb els estudis realitzats abans de 1866 per l'arquitecte Víctor Parmentier i es conserva a la biblioteca històrica de la ciutat de París (vegeu la bibliografia: Chatenet, Meunier i Prévot). Cal destacar que el que els conservadors van presentar com a descobriment el 2011 no ho era, ja que els fragments ja s'havien presentat a la no 1 de la revista Le Bibliophile el 1933 (p. 40)

Enllaços externs

Sobre altres projectes Wikimedia:

Castell de Madrid, a Wikimedia Commons

El Castell de Madrid [arxiu]

Castell de Madrid després de Du Cerceau, al lloc d'Architectura: Plànol i alçades [arxiu], Descripció [arxiu]